

Η
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
2ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε την 10^η Οκτωβρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Κωνσταντίνος Τόλης, Πρόεδρος, Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου - Εισηγήτρια και Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει την, από 21.08.2023, προδικαστική προσφυγή με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1284/22.08.2023 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...», όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του ν.π.δ.δ. με την επωνυμία ... (εφεξής αναθέτουσα αρχή), όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Της παρεμβαίνουσας με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...», όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα αιτείται όπως ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 2/09.08.2023 απόφαση της 232^{ης} συνεδρίασης της ..., με την οποία εγκρίθηκε το, από 07.08.2023 πρακτικό περί αξιολόγησης των δικαιολογητικών κατακύρωσης, η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο του δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού με τίτλο: «...», στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα», εκτιμώμενης αξίας 101.612,60€, πλέον Φ.Π.Α 24%, κωδικός CPV ...: υπηρεσίες ..., με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής (υπ' αριθμ. .../2022 διακήρυξη, ΑΔΑΜ: ..., συστημικός αριθμός Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ: ...).

Με την παρέμβασή της, η παρεμβαίνουσα ζητεί, όπως απορριφθεί καθ' ολοκληρίαν η προδικαστική προσφυγή και όπως διατηρηθεί η ισχύς της προσβαλλόμενης πράξης, με την οποία έγινε δεκτή η οικονομική της προσφορά και αναδείχθηκε προσωρινός και εν συνεχεία, οριστικός ανάδοχος της οικείας σύμβασης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Χρυσάνθη Αν. Χαραλαμποπούλου.

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο**

1. Επειδή, για την άσκηση της εν λόγω προδικαστικής προσφυγής προκύπτει πως έχει προσκομιστεί, ελεγχθεί και δεσμευτεί το υπ' αριθμ. ..., ποσού εξακοσίων (600,00) € αναλογούν παράβολο υπέρ Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τα άρθρα 363 παρ. 1 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και 5 παρ. 1 του π.δ. 39/2017 «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ» (Α' 64) (εφεξής Κανονισμός).

2. Επειδή, η προσφεύγουσα άσκησε την, από 21.08.2023, προδικαστική προσφυγή της, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης ΕΑΔΗΣΥ 22.08.2023, με χρήση του τυποποιημένου εντύπου της Αρχής, όπως προβλέπεται από τα άρθρα 362 παρ. 2 του ν. 4412/2016 και 8 παρ. 2 του Κανονισμού.

3. Επειδή, εμπρόθεσμα η προσφεύγουσα προσβάλλει την ως άνω πράξη, καθόσον η κατ' αυτής προδικαστική προσφυγή έχει κατατεθεί εντός της προθεσμίας που ορίζουν τα άρθρα 361 παρ. 1 περ. (α) του ν. 4412/2016 και 4 παρ. 1 περ. (α) του Κανονισμού. Σημειώνεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη της αναθέτουσας αρχής αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο του επίμαχου διαγωνισμού (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ) στις 09.08.2023.

4. Επειδή, η προσφεύγουσα, που υπέβαλε την με αριθμό 338184 προσφορά στον εν θέματι διαγωνισμό, η οποία έγινε αρχικώς δεκτή, εν συνεχεία, όμως, απορρίφθηκε λόγω μη αποδοχής των επεξηγήσεων που παρείχε επί της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς της, θεμελιώνει άμεσο, ενεστώς και προσωπικό έννομο συμφέρον για την άσκηση της εν λόγω προδικαστικής προσφυγής. Πιο συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι υφίσταται δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, σύμφωνα με το άρθρο 360 παρ. 1 του ν. 4412/2016, καθόσον με την υπ' αριθμ. 2/09.08.2023 απόφαση της αναθέτουσας αρχής, αφενός μεν, μη νομίμως απορρίφθηκαν οι διευκρινίσεις που παρείχε στην αναθέτουσα αρχή στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρ. 88 του ν. 4412/2016, αφού ουδόλως αποδείχθηκε το ζημιογόνο της

Αριθμός απόφασης: 1571/2023

προσφοράς της, αφετέρου δε, μη νομίμως δεν κλήθηκε ο οικονομικός φορέας που αναδείχθηκε προσωρινός ανάδοχος («...»), μετά την απόρριψη της δικής της προσφοράς, προκειμένου να αιτιολογήσει την ασυνήθιστα χαμηλή οικονομική προσφορά του. Μάλιστα, η προσφεύγουσα επισημαίνει πως επειδή η προσφορά του ως άνω οικονομικού φορέα παρουσιάζει απόκλιση 10 ποσοστιαίων μονάδων από το σύνολο των υποβληθεισών παραδεκτών προσφορών, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούτο να τον καλέσει προς παροχή σχετικών διευκρινίσεων (παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων).

5. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 362 παρ. 3 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 7 του π.δ 39/2017, η ασκηθείσα παρέμβαση κατατέθηκε εμπρόθεσμα (01.09.2023), ήτοι, δέκα (10) ημέρες μετά την κοινοποίηση της προδικαστικής προσφυγής στις 22.08.2023 στους λοιπούς προσφέροντες, σκοπεί δε στην απόρριψη της εν λόγω προσφυγής, καθόσον η παρεμβαίνουσα προδήλως ευνοείται από τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης, με την οποία έγινε δεκτή η οικονομική της προσφορά, αναδείχθηκε προσωρινός και εν συνεχεία, οριστικός ανάδοχος της οικείας σύμβασης. Ως εκ τούτου, ασκείται παραδεκτώς και πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω, κατ' ουσίαν από την Αρχή.

6. Επειδή, η οικεία αναθέτουσα αρχή απέστειλε το με αριθμ. πρωτ. .../05.09.2023 έγγραφο απόψεων σε σχέση με την υπό κρίση προσφυγή, το οποίο ελήφθη υπόψη από την Αρχή.

7. Επειδή, στις 11.09.2023 η προσφεύγουσα υπέβαλε εμπροθέσμως υπόμνημα, σύμφωνα με το άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016, ως τροποποιήθηκε και ισχύει, το οποίο ελήφθη υπόψη από την Αρχή.

8. Επειδή, στις 11.09.2023 η παρεμβαίνουσα υπέβαλε εμπροθέσμως υπόμνημα, σύμφωνα με το άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016, ως τροποποιήθηκε και ισχύει, το οποίο ελήφθη υπόψη από την Αρχή.

9. Επειδή για την τεκμηρίωση της προσφερόμενης τιμής, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να αποδείξουν με κάθε πρόσφορο τρόπο, και ενδεικτικώς, αλλά όχι αποκλειστικώς, με αναφορά στα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 88 ν. 4412/2016 την σοβαρότητα και την φερεγγυότητα των προσφορών τους σε σχέση με την υπό ανάθεση σύμβαση (βλ. ΔΕΕ C-568/13, 18.12.2014, Azienda Ospedaliero-Universitaria di Careggi-Firenze, σκέψη 50, C-599/10,

Αριθμός απόφασης: 1571/2023

29.03.2021, AE SAG ELV Slovensko κ.λπ, σκέψεις 29 και 30). Και ναι μεν τα στοιχεία του άρθρου 88 παρ. 2 τουν. 4412/2016 αναφέρονται ενδεικτικά, και όχι περιοριστικά, τούτο, όμως, δεν σημαίνει ότι οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να τεκμηριώσουν την προσφερόμενη τιμή με στοιχεία κρίσιμα σε σχέση με την συγκεκριμένη σύμβαση, και όχι με την εν γένει επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή με προηγούμενες διαγωνιστικές διαδικασίες (πρβλ. ΔΕΕ Slovensko, ο.π., σκ. 30, ΔΕφΑΘ 120/2020). Στις περιπτώσεις αυτές, απαιτείται η ανάπτυξη μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του διαγωνιζομένου ενός ουσιαστικού διαλόγου, ο οποίος πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο κατάλληλο, ήτοι κατά την αξιολόγηση των προσφορών και πριν τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης, με σκοπό την αποτροπή αυθαίρετων εκτιμήσεων της αναθέτουσας αρχής και τη διασφάλιση του πραγματικού ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων αναδόχων. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται, μετά την αρχική εκτίμηση των απαντήσεων των οικονομικών φορέων, να κληθούν αυτοί εκ νέου, με νέα και συγκεκριμένη πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, να αιτιολογήσουν τα σημεία των προσφορών τους που εξακολουθούν να της προκαλούν αμφιβολίες (ad hoc ΣΤΕ 199/2021).

10. Επειδή, περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αξιολογήσει το σύνολο των υποβαλλόμενων στοιχείων και να κρίνει επ' αυτών με αιτιολογημένη κρίση, πριν την απόφασή της για την αποδοχή ή την απόρριψη της προσφοράς. Εκ τούτων, παρέπεται ότι η αξιολογική κρίση ως προς τις παρασχεθείσες εξηγήσεις επί της εκάστοτε προσφοράς πρέπει να γίνεται πρωτογενώς από την αναθέτουσα αρχή, η οποία οφείλει να προβεί σε ευρύ έλεγχο ουσίας των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, ενώ οι κρίσεις της υπόκεινται σε έλεγχο αιτιολογίας από τα αρμόδια όργανα, όπως εν προκειμένω η ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΕΛΣυν Μειζ. 804/2018). Επομένως, η δυνατότητα εκτίμησης των αναθετουσών αρχών δεν συνεπάγεται την απεριόριστη άσκηση διακριτικής ευχέρειας κατά την εκτίμηση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, οι δε αποφάσεις τους θα πρέπει να καθοδηγούνται από τις γενικές αρχές των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις και της ΣΛΕΕ και τις γενικές αρχές δικαίου και ιδίως, την αρχή της νομιμότητας και της χρηστής διοίκησης.

Αριθμός απόφασης: 1571/2023

11. Επειδή, από την επισκόπηση του συνόλου των στοιχείων της εξεταζόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα εξής: • 1^{ος} λόγος και 2^{ος} λόγος προσφυγής: μη νόμιμη και αναιτιολόγητη απόρριψη των επεξηγήσεων επί της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς - παραβίαση του τύπου και της διαδικασίας κλήτευσης του άρθρου 88 του ν. 4412/2016. Ιστορικό: Με το αριθμ. πρωτ. .../13.07.2023 έγγραφο της αναθέτουσας αρχής ζητήθηκε από την προσφεύγουσα η παροχή διευκρινίσεων επί της οικονομικής της προσφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 88 του ν. 4412/2026 Πιο συγκεκριμένα, ζητήθηκε οι σχετικές διευκρινίσεις να περιλαμβάνουν *«τεκμηριωμένη ανάλυση του κόστους της προσφοράς σας για κάθε μέλος της ομάδας σε συνδυασμό με τους προσφερόμενους ανθρωπομήνες, με επίσημα δικαιολογητικά (όπως αναλυτικές ΑΠΔ ή συμβάσεις αναρτημένες στο taxinet) που θα τεκμηριώνουν το κόστος βάσει της οποίας να προκύπτουν: • ο τρόπος κοστολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών σας συμπεριλαμβανομένων έμμεσων και άμεσων δαπανών και κόστους έργου, όπως ασφαλιστικών εισφορών, κόστος εκτός έδρας μετακινήσεων για την εκπόνηση του έργου, γενικά έξοδα-overhead της εταιρίας, κόστος παραγωγής των παραδοτέων, κλπ., καθώς και • ο τρόπος διασφάλισης της ποιότητας των παραδοτέων της Διακήρυξης»*.

Επί του ανωτέρω αιτήματος παροχής διευκρινίσεων, η προσφεύγουσα υπέβαλε εμπρόθεσμα, την, από 25.07.2023, επιστολή διευκρινίσεων, ωστόσο με την προσβαλλόμενη πράξη της αναθέτουσας αρχής κρίθηκε ότι οι παρεχόμενες διευκρινίσεις δεν συμβαδίζουν με την ήδη υποβληθείσα οικονομική προσφορά.

A) Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι μη νομίμως και με ελλιπή αιτιολογία απορρίφθηκαν οι διευκρινίσεις της επί της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής της προσφοράς, η δε αναντιστοιχία μεταξύ των αμοιβών που περιλαμβάνονται στις διευκρινίσεις και των αμοιβών που αναγράφονται στην ήδη υποβληθείσα οικονομική προσφορά της οφείλεται στο ότι: α) στις αναφερόμενες στην υποβληθείσα οικονομική προσφορά αμοιβές εμπεριέχεται και το κέρδος της, καθώς δεν υπάρχει ειδικό πεδίο στο υπόδειγμα (οικονομικής προσφοράς), ώστε να καταχωρισθεί το ποσό αυτό, ενώ στην αιτιολόγηση της προσφοράς αναφέρθηκε το πραγματικό κόστος των αμοιβών, τόσο για τους εξωτερικούς συνεργάτες, όσο και για τους μόνιμους

Αριθμός απόφασης: 1571/2023

υπαλλήλους της και β) το ποσό των αμοιβών των μόνιμων υπαλλήλων εμφανίζεται μεγαλύτερο στις διευκρινίσεις σε σχέση με αυτό που δηλώθηκε στην οικονομική προσφορά, διότι συνυπολόγισε σε αυτό και τα λοιπά βάρη, όπως π.χ τις ασφαλιστικές εισφορές.

Σε σχέση με την ελλιπή αιτιολόγηση της προσβαλλόμενης πράξης, η προσφεύγουσα αναφέρει ειδικότερα ότι η αναθέτουσα αρχή μη νόμιμα συνέδεσε το ζήτημα της ποιότητας με την αιτιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς της, καθότι στην τεχνική της προσφορά υπάρχει εκτενής αναφορά για τη διασφάλιση της ποιότητας των παραδοτέων (π.χ ορισμός του καθηγητή, ..., ως μέλος της ομάδας έργου, ανάθεση καθηκόντων γραμματειακής υποστήριξης σε δύο (2) μόνιμους υπάλληλους της κλπ). Επίσης, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι: i) μολονότι της ζητήθηκαν επεξηγήσεις σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας, εντούτοις η αρμόδια επιτροπή ουδέν σχετικό αναφέρει στο πρακτικό της, ii) μολονότι στις επεξηγήσεις δηλώθηκαν δεκαπέντε (15) ..., όπως και λοιποί φορείς του δημοσίου τομέα, για τους οποίους έχει υλοποιήσει έργα οργάνωσης ή/και εκπαίδευσης, καθώς και πέντε (5) ..., στα οποία έχει υλοποιήσει έργα με ίδιο ακριβώς αντικείμενο και προϋπολογισμό που έχει η υπό ανάθεση σύμβαση, όπως π.χ ..., ..., ... κλπ, εντούτοις, στην προσβαλλόμενη πράξη δεν υπάρχει καμία αναφορά ως προς τους τρόπους μείωσης του κόστους υλοποίησης του έργου, τους οποίους ανέλυσε διεξοδικά, με συγκεκριμένες αναφορές σε εργαλεία και μεθόδους που θα χρησιμοποιήσει, ώστε να μειωθεί ο χρόνος υλοποίησης και ως εκ τούτου, το αντίστοιχο κόστος (ανάλυση SIPOC, διαλειτουργικότητα συστημάτων, λοιπά εργαλεία). Σε σχέση με την μη τήρηση της προβλεπόμενης διαδικασίας (2^{ος} λόγος προσφυγής), η προσφεύγουσα διαμαρτύρεται για το ότι δεν διεξήχθη πραγματικός διάλογος με την αναθέτουσα αρχή και ότι απλώς έλαβε «... προφορικό αίτημα από την αρμόδια υπάλληλο, για τη δυνατότητα επίσπευσης της υποβολής των διευκρινίσεών μας, όπου και ανταποκριθήκαμε και υποβάλαμε τις ανωτέρω διευκρινίσεις κατά επτά (7) ημέρες νωρίτερα.» καθώς και ότι στην έγγραφη κλήση του ... «...διαφαίνεται ένα μη φιλικό ύφος που εκφράζεται με πρωτοφανείς για εμάς απαιτήσεις (τις οποίες βεβαίως καλύπτουμε), όπως είναι η απαίτηση για αναρτημένες συμβάσεις αμοιβών εξωτερικών συνεργατών, κάτι που θεωρείται λίαν υπερβολικό και δεν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία...».

Αριθμός απόφασης: 1571/2023

Β) Ως προς τον 1^ο λόγο προσφυγής, οι ζητούμενες διευκρινίσεις ήταν απολύτως ορισμένες και ζητήθηκαν υπό τους όρους του άρθρου 88 του ν. 4412/2016, με σκοπό την παροχή επεξηγήσεων επί της φαινομενικά ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς της προσφεύγουσας. Πλην όμως, αντί της αναμενόμενης αιτιολόγησης των δεδομένων που εμπριέχονται στην οικονομική προσφορά της εν λόγω εταιρείας, οι διευκρινίσεις που παρείχε η τελευταία κατέειναν σε ανεπίτρεπτη διαφοροποίηση και μεταβολή της ήδη υποβληθείσας προσφοράς της, όπως, άλλωστε, με σαφήνεια εκτίθεται στην προσβαλλόμενη απόφαση. Ως προέκυψε από την επιστολή διευκρινίσεων της προσφεύγουσας, τα κόστη των μόνιμων συνεργατών που αναφέρονται στην οικονομική προσφορά ανέρχονται στο ποσό των 14.840,00 ευρώ, ενώ στις διευκρινίσεις δηλώθηκε ότι το ανωτέρω κόστος ανέρχεται στο ποσό των 17.772,81 ευρώ. Αντίστοιχα, ενώ τα κόστη των εξωτερικών συνεργατών που αναφέρονται στην οικονομική προσφορά ανέρχονται στο ποσό των 28.582,00 ευρώ, στις επίμαχες διευκρινίσεις αναφέρεται ότι το σχετικό κόστος ανέρχεται στο ποσό των 17.772,81 ευρώ. Από τα προαναφερόμενα συνάγεται σαφώς ότι στις επίμαχες διευκρινίσεις εμπριέχονται νέα οικονομικά δεδομένα και κόστη, λαμβανομένης δε υπόψη της ως άνω αντίφασης (πλημμέλειας), συνάγεται σαφώς ότι εν προκειμένω επιχειρήθηκε μεταβολή του περιεχομένου της αρχικώς υποβληθείσας οικονομικής προσφοράς, κατά παράβαση των όρων της διακήρυξης σχετικά με την καταληκτική προθεσμία υποβολής προσφορών. Δοθέντος ότι η υποβολή οικονομικής προσφοράς είναι δεσμευτική για κάθε οικονομικό φορέα, τυχόν αποδοχή των εν θέματι διευκρινίσεων από την αναθέτουσα αρχή, θα αποτελούσε παραβίαση της θεμελιώδους αρχής της ίσης μεταχείρισης των συμμετεχόντων, απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών του προσφεύγοντος. Επίσης, στο συμπροσβαλλόμενο, από 03.07.2023, πρακτικό αναφέρεται σαφώς ότι: *«Οι παρεχόμενες διευκρινίσεις δε συμβαδίζουν με την οικονομική προσφορά, καθώς τα κόστη ΑΜ που αναφέρονται στην οικονομική προσφορά δεν συμφωνούν με αυτά που αναφέρονται στις διευκρινίσεις, τόσο για το μόνιμο προσωπικό όσο και για τους εξωτερικούς συνεργάτες. Υπενθυμίζεται ότι η οικονομική προσφορά περιλαμβάνει ανάλυση κατά άτομο της ομάδας και είναι δεσμευτική για τον υποψήφιο. Τα κόστη ανά άτομο της οικονομικής προσφοράς διαφέρουν από*

Αριθμός απόφασης: 1571/2023

αυτά των διευκρινίσεων. Συνολικά, τα κόστη μονίμων συνεργατών στην οικονομική προσφορά είναι μικρότερα αυτών που εμφανίζονται στις διευκρινίσεις (14.840,00 στην οικονομική προσφορά αντί 17.772,81 στις διευκρινίσεις). Αντίστοιχα τα κόστη των εξωτερικών συνεργατών στην οικονομική προσφορά ανέρχονται σε 28.582,00 αντί 17.772,81 στις διευκρινίσεις. Στις διευκρινίσεις δεν έχουν συμπεριληφθεί οι ανθρωπομήνες των μετόχων της εταιρείας.». Από την επισκόπηση του ως άνω πρακτικού γίνεται ευχερώς αντιληπτό ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αποτυπώνει με σαφήνεια τον λόγο για τον οποίο η προσφορά της προσφεύγουσας κρίθηκε απορριπτή, σε κάθε δε περίπτωση και η ίδια προσφεύγουσα συνομολογεί στην προσφυγή της, ότι η αρχικώς υποβληθείσα οικονομική της προσφορά υποβλήθηκε μεν εντός της προθεσμίας που προέβλεπε η οικεία διακήρυξη, πλην όμως, δεν αποτυπώνει κατά τρόπο ορθό και ακριβή τα απαιτούμενα οικονομικά κόστη. Επομένως, अपαράδεκτα προβάλλεται από την προσφεύγουσα ότι η προσβαλλόμενη πράξη δεν περιέχει πλήρη αιτιολογία, αφού κατά συνομολόγησή της, το περιεχόμενο της οικονομικής προσφοράς της δεν περιλαμβάνει τις πραγματικές αμοιβές των μελών της προτεινόμενης ομάδας έργου. Για τους ανωτέρω λόγους, το ... ορθώς επισημαίνει στις απόψεις του ότι: «... Από κανένα σημείο δεν επεξηγείται επαρκώς από την προσφεύγουσα για ποιόν ακριβώς λόγο έσφαλε η αναθέτουσα αρχή και με ποια ακριβώς δικαιολογητική βάση έπρεπε να εκτιμηθεί θετικά από την αναθέτουσα αρχή η δια της παροχής διευκρινίσεων μεταβολή του περιεχομένου οικονομικής προσφοράς της. Αντ' αυτού, η προσφεύγουσα ρητά ομολογεί ότι: «Πράγματι το κόστος για τις αμοιβές των Μόνιμων Υπαλλήλων εμφανίζεται μεγαλύτερο στις διευκρινίσεις της οικονομικής μας προσφοράς από αυτό της οικονομικής μας προσφοράς, αφού υπολογίσθηκε, πλέον με τα λοιπά βάρη, όπως ασφαλιστικές εισφορές...».

Τέλος, ως προς τον 2^ο λόγο προσφυγής προέκυψε ότι τηρήθηκε κατά γράμμα η προβλεπόμενη διαδικασία παροχής επεξηγήσεων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 88 του ν. 4412/2016 και ότι ουδείς λόγος προέκυψε για να ζητηθούν πρόσθετες διευκρινίσεις επί της επίμαχης αιτιολόγησης, απορριπτομένων ως απαράδεκτων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Τουναντίον, η επιστολή διευκρινίσεων της προσφεύγουσας όχι μόνο δεν ήρε τις επιφυλάξεις της οικείας αναθέτουσας αρχής, αλλά τις

Αριθμός απόφασης: 1571/2023

επιβεβαίωσε και κατέτεινε σε ασφαλή κρίση για την απόρριψη της οικονομικής προσφοράς της, με το σκεπτικό ότι περιλαμβάνονται σε αυτήν ανακριβή στοιχεία. Με βάση το σύνολο των προαναφερομένων και δοθέντος ότι, αφενός μεν, κατά δήλωση της προσφεύγουσας, δεν είχαν συμπεριληφθεί στην οικονομική της προσφορά οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές και επομένως, τα αρχικώς δηλούμενα στοιχεία αποκλίνουν της κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, αφετέρου δε, το περιεχόμενο της δεσμευτικής για την εταιρεία οικονομικής προσφοράς τροποποιήθηκε ουσιωδώς και απαραδέκτως δια των παρεχόμενων διευκρινίσεων, κατόπιν σχετικής κλήσης της αναθέτουσας αρχής, ο 1^{ος} και ο 2^{ος} λόγος της υπό κρίση προσφυγής θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

- 3^{ος} λόγος προσφυγής: παράλειψη κλήσης της εταιρείας «...» για παροχή επεξηγήσεων επί της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς της – παραβίαση της αρχής ίσης μεταχείρισης.

A) Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι μετά την απόρριψη της προσφοράς της, ανάδοχος αναδείχθηκε η εταιρεία «...», την οποία ωστόσο η αναθέτουσα αρχή παρέλειψε να καλέσει προκειμένου να αιτιολογήσει την ασυνήθιστα χαμηλή οικονομική της προσφορά, ποσού 53.954,09€, η οποία αποκλίνει από τον μέσο όρο των παραδεκτών προσφορών κατά 13 ποσοστιαίες μονάδες, δηλαδή παρουσιάζει απόκλιση άνω των 10 ποσοστιαίων μονάδων, ως ορίζει ο νόμος και χρήζει αιτιολόγησης εκ μέρους του προσφέροντος. Ως επισημαίνει η προσφεύγουσα, η επίμαχη παράλειψη του ... αποτελεί παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, αφού δεν τηρήθηκε η προβλεπόμενη στο άρθρο 88 του ν. 4412/2016 διαδικασία ως προς την ως άνω εταιρεία, τη στιγμή μάλιστα που η έδρα της βρίσκεται στην ... και επομένως, ήταν υποχρεωτική η υποβολή διευκρινίσεων για τα έξοδα μετακινήσεων των μελών της ομάδας έργου της, για τις δαπάνες εκτός έδρας, για τα έξοδα διαμονής και διατροφής τους κλπ.

- Η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι η προσφεύγουσα στερείται εννόμου συμφέροντος για την προβολή των ως άνω ισχυρισμών, διότι η οικονομική προσφορά της τελευταίας ανέρχεται στο ποσό των 38.950,00 €, ενώ η δική της προσφορά που ανέρχεται στο ποσό των 53.954,09 € και επομένως, δεν συνιστά προσφορά, η οποία εμφανίζεται ως ασυνήθιστα χαμηλή σε σχέση με

Αριθμός απόφασης: 1571/2023

το αντικείμενο της συγκεκριμένης σύμβασης, ώστε να της ζητηθούν σχετικές διευκρινίσεις. Τέλος, ισχυρίζεται ότι τηρήθηκε η εκ του νόμου προβλεπόμενη διαδικασία τόσο σε σχέση με την προσφορά της προσφεύγουσας, η οποία αιτιολογημένα κλήθηκε να αιτιολογήσει τα κόστη που δήλωσε, όσο και σε σχέση με την δική της προσφορά, η οποία δεν παρουσιάζει ενδείξεις ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς.

Β) Επισημαίνεται ότι στην παρ. 5α του άρθρου 88 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4782/2021, προβλέπεται ότι: *«Στις δημόσιες Συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο»*. Επομένως, ως βασίμως ισχυρίζεται η αναθέτουσα αρχή, από τη διατύπωση της ως άνω διάταξης προκύπτει σαφώς ότι η προκειμένη σύμβαση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του επικαλούμενου από την προσφεύγουσα τεκμηρίου ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, αφού ο νομοθέτης καθιέρωσε το εν λόγω τεκμήριο στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ήτοι στις δημόσιες συμβάσεις που διέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 134 επ. και 183 επ. του ν. 4412/2016 (Μέρος Β΄ Τίτλος Ι και 2 του ν. 4412/2016). Επίσης, από την ανάλυση του φυσικού αντικειμένου της προς ανάθεση σύμβασης δεν πιθανολογείται η υπαγωγή της στις ειδικότερες υπηρεσίες του άρθρου 2 παρ. 7α του ν. 4412/2016 (δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών). Και τούτο, διότι στο Παράρτημα Ι της διακήρυξης (βλ. σελ. 69), προβλέπεται ότι: *«Για τις ανάγκες υλοποίησης του Έργου της παρούσας Διακήρυξης και σύμφωνα με το άρθρο 216 του Ν. 4412/2016 και την παράγραφο 11 εδάφιο δ' του άρθρου 221 του Ν. 4412/2016, ορίζεται «Επιτροπή Παρακολούθησης της εκτέλεσης του έργου, Παραλαβής και Πιστοποίησης Ποιότητας Παραδοτέων» (ΕΠΠΕ), αρμοδιότητα της οποίας αποτελεί η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του Έργου και η Παραλαβή και Πιστοποίηση της Ποιότητας των*

Αριθμός απόφασης: 1571/2023

παραδοτέων», το δε άρθρο 216 που αναφέρεται στο ως άνω Παράρτημα αφορά στην εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων γενικών υπηρεσιών, καθότι ανήκει στο Βιβλίο Ι (Δημόσιες συμβάσεις), Μέρος Β', Τίτλος 3 (ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ) του ν. 4412/2016, όπου προβλέπονται διατάξεις σχετικά με τη διαδικασία εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών. Επομένως, στην περίπτωση που η παρούσα σύμβαση ενέπιπτε στην κατηγορία της παροχής μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, αντί του άρθρου 216, θα εφαρμόζονταν οι διατάξεις του άρθρου 183 του ν. 4412/2016, το οποίο αναφέρεται, αντιστοίχως, στην διοίκηση της σύμβασης μελέτης - παροχής τεχνικών υπηρεσιών, στον έλεγχο, στην επίβλεψη και στην παρακολούθησή της.

Με βάση τα προαναφερόμενα και δοθέντος ότι η ένδικη διακήρυξη αφορά στην ανάθεση σύμβασης, για την οποία τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 200 και επ. του ν. 4412/2016 (βλ. Τίτλο 3, Τμήμα Ι: «ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ») περί δημοσίων συμβάσεων προμήθειας αγαθών και γενικών υπηρεσιών, **ο 3^{ος} λόγος προσφυγής** κρίνεται απορριπτέος, αφού διότι ουδεμία υποχρέωση υπείχε το ... όπως καλέσει τον αναδειχθέντα ως προσωρινό ανάδοχο να επεξηγήσει την προσφορά του, τη στιγμή που δεν παρουσίαζε ενδείξεις ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς.

12. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί και αντίστοιχα, θα πρέπει να γίνει δεκτή η ασκηθείσα παρέμβαση.

13. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, θα πρέπει να καταπέσει το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρο 363 παρ. 5 του ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 5 του π.δ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.

Διατάσσει την κατάπτωση του προσκομισθέντος παραβόλου, ποσού εξακοσίων 600,00€.

Αριθμός απόφασης: 1571/2023

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 10^η Οκτωβρίου 2023 και εκδόθηκε την 30^η Οκτωβρίου 2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο Πρόεδρος

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΟΛΗΣ

Η Γραμματέας

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ